

Выходзіць
з 20 снежня
1945 года

НАСТАЎНІЦКАЯ

ВЫДААННЕ АСВЕТНІКАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

№ 68
(5399)
Субота,
8 чэрвеня
2002 года

Званок з рэдакцыі

Увага, ідуць экзамены...

Гомель. Сярэдняя школа №44.

95 дзяўчат і юнакоў, выпускнікоў старшых класаў, трымаюць іспыты перад строгай, але добразычлівай экзаменацыйнай камісіяй.

Як паведаміў дырэктар школы Сяргей Бергункер, асабліва хваляванне, творчы ўздых пануюць сярод вучняў профільнага класа - журналісцкага.

Пераважная большасць выпускнікоў, якія займаліся ў ім (іх 19), на думку Сяргея Дамітрыевіча, будзе паступаць у вядучую мясцовую ВШУ.

Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Ф.Скарыны, на аддзяленне журналістыкі.

Паслякоўскага здарэння ўжо два экзамены.

Смалевіцкі раён Мінскай вобласці, Верхнемясцкая сярэдняя школа.

Дамітравіч Шапоўскі і Аляксей Калесніковіч - выпускнікі школы. Яны ўдзельнічалі ў цэнтралізаваным тэсціраванні па матэматыцы і атрымалі станоўчыя адзнакі. Цяпер юнакі паспяхова здаюць выпускніцкія экзамены.

Гэта можна сказаць і пра іх сяброў (сёлета школа налічвае толькі восем выпускнікоў).

Дырэктар школы Святлана Сіжэнкава паведаміла і такую вестку: у падрыхтоўчы клас прынята 15 дзяўчынак і хлопчыкаў.

Экзамены экзаменамі, - заўважыла Святлана Паўлаўна, - а школьнае жыццё па-ранейшаму змястоўнае.

Навукальная ўстанова справяджвае свой

экалагічны ўхл. 20 дзяўчынак і хлопчыкаў праводзяць сёння час у экалагічным летніку. Намеснік дырэктара школы Аксана Ліпніцкая ўзначаліла экскурсію юных экалагаў у Бярэзінскі запаведнік.

Вучні-экалагі могуць пахваліцца і тым, што прынялі ўдзел у пасадцы 15 гектараў лесу, заклаў парк, у якім хараша расце дубок, пасаджаны падчас наведвання школы Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

Гродзенскі раён, Верцялішчэўская сярэдняя школа.

Зноў патрапіў на дырэктара школы. Кацярына Сямічэва расказала, што выпускнікі, якія здаюць экзамены за 11-ы клас (42 вучні) і базавую школу (74), цешацца належнай падрыхтоўкай.

Кацярына Антонаўна падзялілася з вярхоўным карэспандэнтам і такой інфармацыяй, прасіла давесці яе да ведама падпісчыкаў і чытачоў "Настаўніцкай газеты".

Васількіскае Дзяніс Вітман і дзевяцікласнік Барыс Герасімаў надалі былі першымі ў краіне ў спорце на конным спорце. Барыс займаў права ўдзельнічаць на гэтым відзе спорту на першынстве Еўропы.

Нясвіж. Сярэдняя школа №4.

Тэлефонную трубку падняў дырэктар школы Міхал Мацуль. Міхал Міхайлавіч інтуітыўна прадугадаў сутнасць пытання і адразу выдаў статыстыку.

Кожны чацвёрты вы-

пускнік школ Нясвіжчыны сёлета прыпадае на нашу, 4-ую, школу: экзамены здаюць 106 старшакласнікаў і 128 дзевяцікласнікаў.

Звяртае ўвагу ваенна-патрыятычны клас. У Ваеннай акадэміі займаецца 40 выпускнікоў школы.

Докшыцкі Віцебскай вобласці.

Намеснік загадчыка аддзела адукацыі райвыканкома Ванда Сяліцкая паведаміла:

- Пачатку экзаменацыйнага сезона папярэднічала зладжаная аддзелам адукацыі спецыяльная нарада дырэктараў базавых (11), сярэдніх (16) школ. Гэта паспрыяла таму, што экзамены праходзяць асабліва арганізавана - як у тэхнічным, так і ў метадычным плане.

За 9 клас здаюць экзамены 536 вучняў, за 11 - 288.

Паслякоўскае пачатак усяляе спадзеў і на такі ж зыход іспытаў.

Жлобінскі раён, Мале-віцкая сярэдняя школа.

Выпускнікі школы паспяхова справіліся з чарговым экзаменам - па географіі.

Як паведаміў у рэдакцыю наш няштатны карэспандэнт, супрацоўнік аддзела адукацыі Жлобінскага райвыканкома Аляксандр Іванкоў, дзяўчаты і юнакі паказалі ўпэўненае трываласць веды па азначанай дысцыпліне.

Яны, падкрэсліў Аляксандр Аляксеевіч, прадэманстравалі як засвоеныя праграмы матэрыялаў, так і веды па географіі роднага краю.

Уладзімір НОВІК.

Прэс-канферэнцыі

Беларусь -

краіна транзіту наркатыкаў

4 чэрвеня ў Міжнародным цэнтры інтэграцыйнай інфармацыі Грамадскага прэс-цэнтра Дома прэсы адбылася прэс-канферэнцыя начальніка Упраўлення па незаконным абароце наркатыкаў і нарваха МУС А.А.Салдаценкі "Міждзяржаўнае і міжведамаснае супрацоўніцтва ў рашэнні праблем распаўсюджвання наркатыкаў".

За апошнія 10 гадоў колькасць наркаманай у рэспубліцы ўзрасла ў 8,5 раза. 2 працэнты ад іх агітуюць колькасць складаюць падлеткі.

Аналіз выяўленых злачынстваў, звязаных з незаконным абаротам наркатыкаў за чатыры месяцы бягучага года, а таксама колькасць асоб, пасаджаных у турмы за ўжыванне наркатыкаў, колькасць канфіскаваных наркатычных прэпаратаў сведчаць аб тым, што тэндэнцыя да распаўсюджвання ўжывання наркатыкаў у рэспубліцы захоўваецца. Пранейшаму найбольш праблемнымі застаюцца абласныя цэнтры і буйныя гарады, дзе выяўляецца найбольшая колькасць як асоб, якія ўжываюць наркатыкі, так і выяўленых злачынстваў па лініі незаконнага абароту наркатыкаў. Рост такіх злачынстваў адбыўся ва ўсіх раёнах краіны без выключэння. Найбольш высокія тэмпы назіраюцца ў

Гомельскай вобласці і ў Мінску. 61 працэнт асоб, якія здзяйсняюць такія злачынствы, складае моладзь, з іх 24 працэнты - жанчыны.

Доўгі час асноўным наркатыкам на Беларусі быў опій. У апошнія гады рэзка павялічылася паступленне ў рэспубліку і ўжыванне амфетамінаў, герайну і метадону. Прычым наркадэлеры пастаянна зніжаюць цэны на іх. Так, да прыкладу, адзін грам герайну на вуліцы сёння каштуе каля 50 долараў - гэта ў 2 разы ніжэй, чым яшчэ пару гадоў назад. Асноўнымі паступачыкамі герайну з'яўляюцца Афганістан і краіны Сярэдняй Азіі. Макаявая саломка паступае ў рэспубліку ў асноўным з Украіны, сінтэтычныя наркатыкі, амфетаміны - з Польшчы, Расіі, Літвы. Асноўнымі распаўсюджвальнікамі метадону з'яўляюцца цыганы. Наркатыкі з-за меж рэспублікі паступаюць у

асноўным чыгуначным (60 працэнтаў) і аўтамабільным (каля 30 працэнтаў) транспартам. У Брэсцкай вобласці ёсць пешыя пераходы, па якіх макаявая саломка дастаўляецца з тэрыторыі Украіны. Наагул, геаграфічнае становішча Беларусі стварае добрыя ўмовы для выкарыстання нашай рэспублікі ў якасці транзітнага калідора для пераправы наркатыкаў з Еўропы ці ў Еўропу. Зыходзячы з гэтага сусветная супольнасць у бліжэйшы час абядае аказаць нам тэхнічную падтрымку, якая дапаможа паставіць заслон транзіту наркатыкаў. У Маскве створаны адзіны банк даных аб асобах, прыналежных да распаўсюджвання наркатыкаў на тэрыторыі СНД. Наша краіна прымае актыўны ўдзел у паўненні гэтага банка новымі звесткамі і, адпаведна, карыстаецца яго інфармацыяй. Прэзідэнтам краіны разараз разглядаецца падрыхтаваны Урадам праект Закона аб наркатыках і псіхатропных рэчывах, які, на думку спецыялістаў, пасля яго прыняцця дапаможа весці больш дзейсную барацьбу з наркатызацыяй Беларусі.

Святлана СУБОЦІНА.

Толькі тот учитель и будет действовать плодотворно на всю массу учеников, который сам силен в науке, ею обладает и ее любит.

Д. Менделеев.

Новыя тэхналогіі прыйдуць і ў бібліятэкі

Напрыканцы мая ў Полацкім дзяржаўным універсітэце (ПДУ) прайшоў міжнародны семінар "Менеджмент універсітэцкай бібліятэкі". Арганізатарамі семінара выступілі Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, Беларуска бібліятэчная асацыяцыя, фундаментальная бібліятэка Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта і бібліятэка Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта.

Роль бібліятэкі ў вучэбным працэсе, паводле слоў арганізатараў семінара, перадаецца цяжка. Бібліятэкі ВШУ сёння выконваюць не толькі адукацыйную функцыю - яны закліканы таксама выхоўваць маладзёвую частку насілі, а таксама адукацыйнае функцыю - яны закліканы таксама выхоўваць маладзёвую частку насілі, а таксама адукацыйнае функцыю - яны закліканы таксама выхоўваць маладзёвую частку насілі.

Вялікую ўвагу ўдзельнікі семінара ўдзялілі выкарыстанню Інтэрнэт-тэхналогій у адукацыі і навуцы. Як адзначыла Аксана Валодзіна, бібліятэка ПДУ актыўна развіваецца ў гэтым напрамку. На сённяшні дзень бібліятэчная сістэма ўніверсітэта практычна поўнаасцэ аўтаматызавана. У бліжэйшы час у ВШУ плануецца адкрыць Інтэрнэт-цэнтр, які стане істотным дапаўненнем у інфарма-

цыі вучэбнага працэсу і развіцця бібліятэчнай сістэмы ВШУ ў цэлым.

Адной з удзельніц семінара была і прэзідэнт амерыканскай бібліятэчнай асацыяцыі Нэнсі Краніч. Яе прыезд у нашу краіну стаў магчымым дзякуючы падтрымцы амерыканскага пасольства ў Беларусі. Абедзве краіны зацкаўлены ў супрацоўніцтве, паколькі гэта дае магчымасць абмянявацца інфармацыяй. Мэта прыезду Нэнсі Краніч - расказаць пра перспектывы развіцця бібліятэкі, пра сучасныя тэхналогіі, уяўленне якіх дазваляе не толькі палепшыць і аблегчыць работу бібліятэкі, але і аб'яднаць сусветныя інфармацыйныя рэсурсы, нагледзячы на межы. Яна таксама адзначыла, што многія кансультацыйныя матэрыялы пра асаблівасці работы бібліятэкі перакладзены на рускую мову і размяшчаны ў сусветнай камп'ютэрнай сетцы - такім чынам нашы бібліятэкі могуць атрымаць да іх доступ.

Падобныя семінары праходзяць штогод у розных ВШУ Беларусі. Напрыканцы прысутныя падзялілі вынікі работы, распрацавалі праекты для далейшага развіцця бібліятэчнай справы і пазнаёміліся з гістарычнымі і культурнымі мясцінамі старажытнага Полацка.

Полацк.

Лепшая пярвічка

Па выніках раённага агляду-конкурсу пярвічкіх арганізацый грамадскага аб'яднання "Беларускі патрыятычны саюз моладзі", першае месца прысуджана пярвічцы Даброгашанскай сярэдняй школы.

Весткі

Дзякуючы падтрымцы адміністрацыі школы гэтая маладзёжная арганізацыя карыстаецца заслужаным аўтарытэтам, з ёй лічацца, на яе раўняюцца ўсе астатнія школьнікі. Менавіта члены БПСМ сталі ініцыятарамі працоўнага дасана "Памяць", які ўключаў добраўпарадкаванне воінскіх пахаванняў на тэрыторыі Даброгашчы, а таксама дапамогу сем'ям удзельніц Вялікай Айчыннай вайны, расчыстку тэрыторыі каля іх жылых дамоў.

Члены БПСМ выступілі ініцыятарамі спаборніцтва па збору металалому і макулатуры паміж класамі і асобнымі здатчыкамі. Па прапанове членаў пярвічнай маладзёжнай арганізацыі ў сям'і Доме культуры быў дадзены вялікі канцэрт мастацкай самадзейнасці.

Цяпер члены БПСМ рыхтуюцца прыняць удзел у летнім аздараўленчым вучнёў. Так, Мікалай Шукер і Сяргей Круж будучы працаваць памочнікамі выхавальніка ў школьным аздараўленчым летніку.

Не мялее "Крынічка" ў Даброгашчы

Найбольш папулярным сярод даброгашчанскіх школьнікаў з'яўляецца паэтычны гурток "Крынічка". Ім кіруе педагог Паліна Іванавна Емяльяненка. Яна захапіла пазіцыі вельмі многіх юных даброгашчанцаў.

Некаторыя робяць свае першыя крокі. Нядаўна ў раённай газеце "Новы дзень" быў надрукаваны верш Алены Рогач. Вершы ўдзельніц гуртка Таццяны Дубавец і Вольгі Маркаўцавай чакаюць публікацыі ў рэспубліканскім друку. Частка работ гуртоўцаў паслана на рэспубліканскі конкурс.

Цяпер удзельнікі "Крынічкі" працуюць над стварэннем аўраваданага кампазіцыі, прысвечанай 120-годдзю з дня нараджэння беларускіх песняроў Янкі Купалы і Якуба Коласа.

Вітаміны - круглы год

Дагэтуль у даброгашчанскім школьным гароднішчышчы ёсць запасы вітамінага варання, сухафруктаў, кансервацыяў, бульбы, буракоў, фасолі, капусці.

На прышкольным участку парадвалі сваімі дружнымі ўсходамі сталовыя буракі, капусці, бульба, фасолі. Добра прыняліся і пасаджаныя сёлета 44 кусты чорных парэчак, багаты ўраджай можна чакаць і ад яблынь са школьнага саду.

Паводле слоў дырэктара школы Ларысы Рыгораўны Аўсянкінай, уласныя прадукты дапамагаюць школе знізіць кошт харчавання вучняў, зрабіць яго больш каларыйным і разнастайным. Дзякуючы ўмелым рукам і высокаму кулінарнаму майстэрству школьнага кухара абеды ў сталовых заўсёды смачныя.

Аляксандр ІВАНКОЎ.

Жлобін.

Паважаныя чытачы!

Працягваецца падпіска на другое паўгоддзе 2002 года. Падпіска на "Настаўніцкую газету" можна ў любым паштовым аддзяленні ці ў агенстве "Белсаюздруку".

НАСТАЎНІЦКАЯ

выданне асветнікаў Рэспублікі Беларусь

Падпісны кошт на паўгоддзе для індывідуальных падпісчыкаў - 13200 рублёў; на квартал - 6600 рублёў; на месяц - 2200 рублёў. Па ведамаснай падпісцы: на паўгоддзе - 27000 рублёў; на квартал - 13500 рублёў; на месяц - 4500 рублёў.

3 дакладных крыніц

Няма ў выхаванні выхаднога

На пытанні нашага карэспандэнты адказвае намеснік Міністра адукацыі Таццяна Мікалаеўна Кавалёва

Відаць, не перабольшу, калі скажу, што тэмай дня для кожнага педагогічнага калектыву сёння з'яўляецца пераход навукальнай установы на пяцідзённую вучэбную тыдзень і арганізацыя выхавальнай работы ў суботу. Уяўляеце, як чакаюць кіраўнікі і настаўнікі менавіта вашых меркаванняў на гэты конт? Але аб гэтым крыху пазней.

Дазвольце ўсё ж пачаць нашу размову пытаннем аб развіцці выхавальнай сістэмы ўвогуле. Якой бачыцца для вас перспектыва выхавальнага працэсу?

Першым і, бадай, самым галоўным кірункам выхавальнай работы на бліжэйшую перспектыву я б назвала ўдасканаленне ўкладу школьнага жыцця ў адпаведнасці з місіяй навукальнай установы.

У значнасці і неабходнасці гэтага працэсу пераканаюць кожнага настаўніка сацыялагічны даследаванні, праведзеныя навукова-даследчым інстытутам праблем крыміналогіі, крыміналістыкі і судовай экспертызы, у тым ліку і сярод вучняў 9-10 класаў. Даследаванні выявілі, што ў сценках школы шырокае распаўсюджванне маюць такія з'явы, як брыдкасласце, тыту-некурэнне, распаўсюджванне алкагольных напояў на дыскатах, вярбальнае і фізічнае насілле.

Правілам стала і зневажанне адзін аднаго - аб гэтым сведчаць 69,8 працэнта апытаных старшакласнікаў; 25,9 працэнта - гавораць аб тым, што ў школе мае месца збіццё слабых; 9,8 працэнта кажуць пра вымаганне грошай і рэчэй, 3,4 працэнта падлеткаў сведчаць аб распаўсюджванні ў школе наркотыкаў.

Такім чынам, па ацэнцы апытаных, гвалтоўных дзеянняў у школе не менш, чым на вуліцы. А гэта ўжо вельмі сур'ёзны сімptom. Атрымліваецца, што беспаспешнасць школьнага ўнутры навукальнай установы і на вуліцы - практычна аднолькавая. І гэта - пры наяўнасці ў школе цэлай арміі выхавальнікаў, педагогаў. Ці ж не нонсенс, калі ў школе і на вуліцы - адны і тыя ж законы?

Таму тэрмінова трэба прымаць неабходныя меры, каб выправіць сітуацыю і ўдасканаліць дзейнасць навукальнай установы і ўкладу школьнага жыцця.

Каму б вы аддалі асабліваю ролю ў вырашэнні такой праблемы?

Важным кірункам у арганізацыі выхавальнай работы павінна стаць пашырэнне рэальнага ўдзелу ў гэтым працэсе саміх дзяцей і падлеткаў, узмацненне ролі грамадскіх арганізацый і ўдасканаленне самакіравання. Зноў жа звяртаюцца да сацыялагічных даследаванняў, якія сведчаць аб тым, што аўтарытэт афіцыйных лідараў і грамадскіх аб'яднанняў у школе сёння даволі нізкі.

Значыць, мы не ствараем умоў для дзейнасці аб'яднанняў і сапраўдных лідараў. Тут я адзначыла б дзве першагаровыя задачы. Гэта дапамога аб'яднанню працэсу дзеяў арганізацый: БПСМ і БСМ, якія ўжо заваявалі аўтарытэт сярэдніх моладзі і змогуць прывесці ў адзіную сістэму ўзаемадзеянне з дзіцячымі грамадскімі арганізацыямі. Гэтыя дзеі, што такое адзінаццёр'е сярэдніх моладзі і падлеткаў дапаможа вырашыць многія пытанні выхавальнай работы.

Акрамя таго, на новы ўзровень трэ-

ба ўзняць і самакіраванне. Па сённяшні дзень да яго ставяцца як да гульні. Але яно можа адыграць адметную ролю ў жыццядзейнасці школы. Галоўнае ў гэтай справе - падтрымаць памкненні нашай моладзі, даць магчымасць рэалізаваць сваю ініцыятыву, абудзіць актыўнасць. На маю думку, неабходна перайсці і да стварэння саветаў навукальнай моладзі рэгіёнаў, якія б аб'ядналі падлеткаў са школ, тэхнікумаў, вучылішчаў. Такім чынам мы б далі магчымасць нашай моладзі ў цывільскай форме задоўжыць сваю патрэбу ў актыўным грамадскім жыцці.

Я ўпэўнена, што гэта стане надзейнай падтрымкай нашым педагогам у выхавальным працэсе.

Якое месца ва ўдасканаленні ўкладу школьнага жыцця вы адводзіце фізкультурна-аздараўленчай рабоце?

Зусім нядаўна адбыліся слуханні справаздач Сусветнага банка па праблемах Чарнобыля, дзе прымаў ўдзел вядучы спецыяліст, якія займаюцца вывучэннем наступстваў катастрофы на ЧАЭС. У ходзе гэтай нарады была зроблена бадай што парадасальна выснова. Эксперты лічаць, што недахоп фізічных практыкаванняў прыносіць намнога большы ўрон здароўю насельніцтва, і асабліва дзяцей, якія пражываюць на забруджанай тэрыторыі, чым сама радыяцыя. Вось вам і адказ на пытанне пра значнасць фізкультурна-аздараўленчай работы.

Але яна не павінна абмяжоўвацца толькі адным днём, адной суботай, як некаторыя мяркуюць. Па сцвярджэнню спецыялістаў, рухавыя актыўнасці дзяцей павінны быць сістэмнай і ўваходзіць ва ўклад школьнага жыцця.

Такія сістэма захавана ў рабоце нашых дзіцячых садоў, але, на жаль, у школе гэты працэс не займае працягу. Таму мы павінны яго наладзіць. Галоўным у арганізацыі фізкультурна-аздараўленчай работы павінна стаць фарміраванне матывацыі. Неабходна, каб фізкультура стала часткай палёвага выхавання школьнікаў, а не былі абмежавана толькі аднакамі і ўважана, гэта зніжае цікавасць да фізічнай культуры ў тых дзяцей, чые фізічныя магчымасці не дазваляюць паказаць высокіх нарматываў вынікі.

Фізкультурна-аздараўленчая работа павінна быць масавай, прыносіць радасць і задавальненне ўсім дзецьмі. Але, безумоўна, неабходна аналізаваць і вынікі такіх мерапрыемстваў, каб сачыць за ўзроўнем фізічнай падрыхтаванасці дзяцей. Гэта можа адбывацца ў форме пазавучнай круглагадовай спартакіады і іншых спартыўных змаганняў, калі ўдзел і дасягненні ў іх не ўлічваюцца на адзнаку па фізкультуры, а выкарыстоўваюцца педагогамі як аснова маніторынгу фізічнага развіцця дзяцей. А на саміх занятках па фізкультуры неабходна працягваць ацэньванне ведаў здароўя ладу жыцця, што дазволіць надаць фарміраваць жыццёваважныя навіны нашых школьнікаў.

Таццяна Мікалаеўна, звернемся да найбольш лабаванага на сёння пытання. Як арганізаваць суботны дзень у школе пры пераходзе яе на пяцідзённую вучэбную тыдзень?

Хачу сказаць, што пасля шматлікіх сустрэч з настаўнікамі і кіраўнікамі навукальнай установы мы прыйшлі да ўзаемапаразумення адносна так званай педагогічнай напэўнальнасці суботняга

дня. Ужо зразумела, у выхаванні няма выхадных, таму субота не павінна застацца без педагогічнага планавання. Для зручнасці і сістэмнасці ў рабоце такое планаванне павінна быць трохузроўневым. Што гэта азначае? Першы такі ўзровень - гэта агульнашкольны план жыццядзейнасці школы ў суботу на цэлы навукальны год. У гэтым плане могуць быць адлюстраваны ўсе агульнашкольныя мерапрыемствы, якія пройдуць у суботу на працягу года. Прадугледжваюцца круглагадовая спартакіада, агульнашкольныя спартыўныя, прафесійныя, забавляльныя і іншыя мерапрыемствы. Гэта можа быць, напрыклад, і адзіная для ўсёй школы тэматычная субота: дзень здароўя, дзень бегу, дзень прапагандыста. Але далейшая работа будзе арганізавана асобна на паралелях або па класах. У агульнашкольным плане могуць быць адлюстраваны таксама і мерапрыемствы міжшкольнага і міжрэгіянальнага маштабу.

Наступным узроўнем планавання, які канкрэтызуе першы, з'яўляецца план для паралельных класаў. Напрыклад, у адну з субот да вучняў 9 класаў прыйдзе прадстаўнік праваахоўных органаў і будзе праводзіць тлумачальную работу па заканадаўству. У суботу другога месяца ён можа выступіць ужо перад вучнямі 10-х класаў.

Трэці ўзровень - гэта план канкрэтнага класнага кіраўніка. Для работы са сваім класам ён павінен канкрэтызаваць паярэдні дзень узроўні агульнашкольнага плана: вызначыць незадзейнічаны час суботы і выкарыстаць яго для сваіх вучняў. Паярэдніе класны кіраўнік вядзе ўлік дзяцей, якія пойдуч у суботу ў пазашкольныя ўстановы, у музычныя школы, а таксама тых, хто захаце правесці свой вольны час з бацькамі. Карэктны, неацэньваючы кантроль класны кіраўнік ўсё ж павінен весці. Інакш гэта будзе прыводзіць да безагляднасці.

Адначасу, такім галоўным прынцыпам арганізацыі суботняга дня з'яўляецца ўдзел у гэтым працэсе педагогаў, вучняў і іх бацькоў.

Таму не ўзнікне праблемы, якая хвалюе сёння ўсе педагогічныя калектывы. Я маю на ўвазе заклапочанасць тым, што дзеці не захочуць ісці ў школу ў невучэбную суботу. Але, прабачце, гэта спрэчны тэзіс. Зацікавіць школьніка можа толькі захапляючым заняткам. Канешне, калі ўсім прапаноўваць шыць мяккую цацку, дык у школе застануцца толькі адзіны. Яшчэ раз паўтару, што прапанаваныя заняткі і ўвогуле мерапрыемствы павінны адпавядаць інтарсам саміх дзяцей. А значыць, трэба зацікавіць саміх школьнікаў, каб яны самі правялі ініцыятыву, выказалі пажаданні, прапаноўвалі. Такім чынам сумесная творчасць, фантазія і значнай меры надзея разнастайнасць рабоце ў суботні дзень, павялічаць актыўнасць саміх дзяцей і падлеткаў.

Дадам і тое, што наша міністэрства падтрымвала пісьмы іншым міністэрствам, ведамствам, дзе праінфармавала іх аб канцэпцыі арганізацыі суботняга дня і прапанавала супрацоўніцтва. Ужо знойдзена паразуменне і акрэслены шляхі ўзаемадзеяння. Я ўпэўнена, што толькі агульнымі намаганнямі арганізацыя суботняга дня стане вырашальнай і будзе пра-

ведзена на высокім узроўні. Самае галоўнае - не наладжваць гэты дзень на манер звычайнага вучэбнага дня, а ісці ад інтарсаў саміх дзяцей і разам з імі.

Вядома, што некаторыя кіраўнікі рэгіёнаў імкнуцца эканоміць сродкі за кошт скарачэння ў навукальных установах работнікаў выхавальнай службы: псіхалагаў, сацыяльных педагогаў, педагогаў-арганізатараў. Гэта ім дазваляе Закон аб мясцовым самакіраванні. А ці не здарыцца так, што выхавальная сістэма нашай адукацыі застаецца без сама выхавальнікаў?

Сапраўды. Як ні шкада, але такая тэндэнцыя назіраецца, і ў рэгіёнах - асабліва. Міністэрства адукацыі неаднаразова рэкамендавала мясцовым кіраўнікам беражліва ставіцца да кадраў выхавальнай сістэмы, шукаць іншыя шляхі эканоміі фінансаў і спосабы вырашэння праблемы. На жаль, не ўсе чуюць наш голас. Але ёсць і другая праблема, якая не можа нас не хваляваць. Гэта вялікая цяжкасць кадраў. Так, даследаванні ў Брэсцкай вобласці паказалі, што ў 2001 годзе сярэднанамеснік дырэктараў школ па выхавальнай рабоце яна складала ажно 50 працэнтаў.

Гэтая лічба не толькі выклікае трывожу, а і пацвярджае той факт, што выхавальная работа - вельмі цяжкі хлеб. Але не толькі ў адной цяжкасці прычына. Справа ўскладняецца і тым, што многія работнікі не маюць належнай прафесійнай падрыхтоўкі і не спраўляюцца са сваімі абавязкамі. Канешне, Міністэрства адукацыі павінна дапамагчы гэтай задавацы метадычнымі рэкамендацыямі, нарматывамі, актамі, але, на жаль, сістэмна арганізаваць павышэнне кваліфікацыі згаданых работнікаў сёння вельмі проста па прычыне той жа кадравай нестабільнасці.

Таму, мяркую, трэба павысіць маральнае і матэрыяльнае стымуляванне работы. У гэтым немалаважнае ролю могуць адыграць розныя прафесійныя конкурсы "Лепшы класны кіраўнік", "Лепшы псіхолог" і шэраг іншых, у час якіх будзе прадэманстравана важнасць гэтых прафесій.

Хачу прывесці яшчэ адзін прыклад, які тычыцца аздараўленчага летніка "Зубраня". Мяркую ў бліжэйшы час выйсці з ініцыятывай у Савет Міністраў аб наданні асаблівага статусу яго выхавальнікам. Гэта паспрыяе актывіза-

цыі самога дзіцячага грамадскага руху і надасць новы імпульс выхавальнай рабоце.

Выклікае хваляванне педагогаў і ўвядзенне новай сістэмы аплаты працы. Так, многія ўпэўнены, што ў школе не будзе класных кіраўнікоў?

Такія меркаванні ўзнікаюць па прычыне недасведчанасці нашых педагогаў. Сапраўды, з новага навукальнага года пачынаецца дзейнічаць новая сістэма аплаты працы педагогічных работнікаў, якая прадугледжвае зняцц надбавкі за класнае кіраўніцтва. І ў той жа час новая пастанова дае магчымасць тарыфікаваць гадзіны за арганізацыю выхавальнай работы. Гэта азначае, што ў матэрыяльным плане класны кіраўнік нічога не губляе. Пры гэтым захавецца і такая педагогічная функцыя як класны кіраўнік. З'явіцца і іншыя варыянты выхавальнай работы. Так, агульнае класнае кіраўніцтва можна захоўваць за адным настаўнікам, а правядзеннем далейшых выхавальных мерапрыемстваў тыпу арганізацыі вольнага часу школьнікаў, культурна-масавай работы, у тым ліку і з азначаным класам, можа займацца і другі настаўнік.

За канкрэтным класным кіраўніком будзе замацавана індывідуальная дыягнастычная работа ў класе, арганізацыя класных гадзін, бацькоўскіх сходаў. Так што роля класнага кіраўніка будзе, як і раней, актуальнай у выхавальным працэсе.

Зусім нядаўна ў Жэневе ў Камітэце па правах дзіцяці Арганізацыі Аб'яднаных Нацый адбылося пасяджэнне па абмеркаванні вынікаў канцэпцыі па правах дзіцяці ў нашай рэспубліцы. Як рэалізуецца гэты дакумент на практыцы?

Хачу адзначыць, што матэрыялы, якія былі прадстаўлены ў гэты Камітэт, асерава паказваюць, што за апошнія гады на заканадаўчым і практычным узроўні праведзена шматлікая мэтанакіраваная работа па абароне і рэалізацыі правоў нашых дзяцей. Яна носіць сістэмнае характар, дзе зацверджаны Рэспубліканская Нацыянальная камісія па правах дзіцяці, органы аховы дзяцінства ў структуры ўпраўленняў адукацыі, сацыяльных педагогаў. Значнае месца ў механізме забеспячэння абароны правоў дзяцей адбываюцца сацыяльна-педагагічныя цэнтры і дзіцячыя сацыяльныя прытулкі, якія ўвайшлі ў структуру сістэмы адукацыі зусім нядаўна.

Раскажыце, калі ласка, больш падрабязна аб гэтых новых утварэннях.

Сацыяльна-педагагічныя цэнтры пачалі стварацца ў рэспубліцы толькі некалькі гадоў назад. Цяпер іх налічваецца больш як дваццаць і дзейнічаюць яны, у асноўным, у абласцях і раённых цэнтрах.

Сацыяльна-педагагічныя цэнтры - гэта спецыяльныя ўстановы для аказання сацыяльна-педагагічнай дапамогі праблемным сем'ям і дзецям, якія апынуліся ў цяжкіх, экстрэмальных жыццёвых сітуацыях. Цэнтры сістэмна арганізуюць прафілактычную работу, праводзяць дыягностыку і трэнінгі па праблемах, у тым ліку і ва ўстаноў. Характэрна і тое, што штаты цэнтраў уключаюцца прафесійнымі

спецыялістамі з ліку псіхалагаў, сацыяльных педагогаў.

У самой структуры сацыяльна-педагагічных цэнтраў, альбо асобна, могуць дзейнічаць і дзіцячыя сацыяльныя прытулкі. Іх асноўная функцыя - медыцынская, псіхалагічная, педагогічная рэабілітацыя дзяцей, якія часова змешчаны ў такім прытулку па разліку праваахоўных органаў або органаў аховы дзяцінства. Дарэчы, дзеці могуць звярнуцца ў прытулак і самі, калі ў сем'і - складаная сітуацыя.

Калі ў рэгіёне няма магчымасці арганізаваць такі прытулак, можна стварыць сутачны сацыяльны гасцініцы пры пазашкольнай установе альбо пры балыніцы. Такі вопыт работы назапашаны, напрыклад, у Маргёўскай вобласці.

Важна, каб аб наяўнасці сацыяльна-педагагічных цэнтраў, дзіцячых сацыяльных прытулкаў насельніцтва рэгіёнаў, асабліва дзеці і падлеткі, былі добра праінфармаваны і пры ўзнікненні патрэбы выкарыстоўвалі іх дапамогу.

Дадам, што Міністэрства адукацыі заключыла пагадненне са Стагольскім універсітэтам аб падрыхтоўцы спецыялістаў сацыяльна-педагагічнай службы.

Шведскі бок ў апошняй сустрэчы пацвердзіў жаданне матэрыяльна дапамагаць некаторым базавым сацыяльна-педагагічным цэнтрам.

Такія базавыя сацыяльна-педагагічныя ўстановы будуць вылучаны ў кожным рэгіёне і зоймуцца напрацоўкай мадэлі сацыяльна-педагагічнай службы.

Сёння трымаў ўваходзіць у нашыя сям'і і такая з'ява, як прыёмная сям'я. Ці лічыце вы яе найбольш метагэаграфічнай формай уладкавання дзяцей-сірот?

Згадзімся, што ўтрыманне сірот ва ўстановах інтэрнатаў тыпу мае шмат недахопаў, і ў тым ліку нявыгодна ў фінансавым плане для дзяржавы. Іншая справа - прыёмная сям'я, якая прадугледжвае ўзаемаўзаўважэнне. Самому дзіцяці намнога цяплей і ўтульна будзе жыць у сям'і, няхай нават у прыёмнай. А для прыёмных бацькоў гэта добрая магчымасць рэалізаваць сябе як педагогаў і атрымоўваць зарплату. Я думаю, што гэта апытамальнае выйсце для тых людзей, якія страцілі работу.

Дарэчы, прыёмнымі бацькамі могуць быць педагогі і людзі без педагогічнай адукацыі. У аддзеле адукацыі, дзе наймаюць на работу сям'ю бацькоў, існуе цэлая працэдура адбору. Пры гэтым вызначаецца сума на ўтрыманне дзіцяці, а таксама месца яго заробак.

Такая сям'я можа падпісаць адпаведную дамоўленасць на выхаванне аднаго альбо некалькіх дзяцей-сірот, інфармацыю аб якіх з банка дзедаў прадстаўляюць органы па ахове дзяцінства.

Хачу сказаць, што прыёмныя сям'і даволі хутка прыкпіліся ў нашай рэспубліцы. Сёння іх налічваецца больш чатырохсот, дзе выхоўваецца 500 сірот. І гэтым дзіткам там утульна. Хачу пажадаць гэтай утульнасці ў самым шырокім сэнсе слова - сям'і кожнага навукальна, кожнага педагога, кожнага навукальна ўстанове. І каб яна заўжды спрыяла нашай прафесійнай працы - выхаванню.

Гутарку вяла

Ала КЛЮЧКО.

Фота Юрыя БОНДАРАВА.

Зацверджаны склад дзяржаўнай камісіі па падрыхтоўцы падручнікаў

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Рыгоравіч Лукашэнка
Распараджэннем ад 3 чэрвеня зацвердзіў склад дзяржаўнай камісіі па падрыхтоўцы падручнікаў у гуманітарна-грамадазнаўчай сферы

У бюро камісіі ўвайшлі:

Брыгаднік Пётр Іванавіч - Міністр адукацыі, доктар гістарычных навук, прафесар (старшыня камісіі)

Жук Аляксандр Іванавіч - першы намеснік Міністра адукацыі, доктар педагогічных навук, прафесар (намеснік старшыні камісіі)

Ганушанка Надзея Мікалаеўна - кіраўнік сектара выкладання грамадазнаўчых дысцыплін галоўнага ўпраўлення вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі Міністэрства адукацыі, кандыдат гістарычных навук (адказны сакратар)

Андрэю Анатоль Мікалаевіч - прафесар кафедры тэорыі літаратуры Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, доктар філалагічных навук

Падлужны Аляксандр Іосіфавіч - дырэктар дзяржаўнай навуковай установы "Інстытут мовазнаўства імя Якуба Коласа Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі", акадэмік, доктар філалагічных навук

Рашэтнікаў Сяргей Васільевіч - дырэктар Інстытута дзяржаўнага кіравання Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце

Рэспублікі Беларусь, доктар палітычных навук, прафесар
Сташкевіч Мікалай Стафанавіч - выканаўчы абавязкі дырэктара дзяржаўнай навуковай установы "Інстытут гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі", доктар гістарычных навук, прафесар

У секцыю гістарычных дысцыплін уключаны:

Сташкевіч Мікалай Стафанавіч - выканаўчы абавязкі дырэктара дзяржаўнай навуковай установы "Інстытут гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі", доктар гістарычных навук, прафесар

Гламбоцкі Пётр Міхайлавіч - настаўнік гісторыі гімназі №56 г. Мінска

Дамітрачэў Пётр Фролавіч - доктар гістарычнага факультэта ўстановы адукацыі "Магілёўскі дзяржаўны ўніверсітэт імя А.А.Куляшова", кандыдат гістарычных навук, дацэнт

Кошалеў Уладзімір Сяргеевіч - загадчык кафедры гісторыі новага і найноўшага часу Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, доктар гістарычных навук, прафесар

Крэнь Іван Платонавіч - за-

гадчык кафедры гісторыі Беларусі ўстановы адукацыі "Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Янкі Купалы", кандыдат гістарычных навук, прафесар
Трашчанок Якаў Іванавіч - дацэнт кафедры ўсходнеславянскай і рускай гісторыі ўстановы адукацыі "Магілёўскі дзяржаўны ўніверсітэт імя А.А.Куляшова"

Фядосік Віктар Анатольевіч - загадчык кафедры гісторыі старажытнага свету Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, доктар гістарычных навук, прафесар
Часноўскі Мечыслаў Эдвардавіч - прафесар кафедры міжнародных адносін Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, доктар гістарычных навук

Секцыю сацыяльных дысцыплін прадстаўляюць:

Рашэтнікаў Сяргей Васільевіч - дырэктар Інстытута дзяржаўнага кіравання Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь, доктар палітычных навук, прафесар
Багамаз Сяргей Леанідавіч - загадчык кафедры псіхалогіі ўстановы адукацыі "Віцебскі

дзяржаўны ўніверсітэт імя П.М.Машэрава", кандыдат псіхалагічных навук, дацэнт
Балашанка Сяргей Аляксандравіч - доктар юрыдычнага факультэта Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, доктар юрыдычных навук, дацэнт

Івусь Раман Васільевіч - загадчык кафедры эканомікі і кіравання на транспарце Беларускага нацыянальнага тэхнічнага ўніверсітэта, доктар эканамічных навук, прафесар

Кухарчыч Міхайла Васільевіч - намеснік дэкана географічнага факультэта Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта

Смолік Аляксандр Іванавіч - прарэктар па навукальнай рабоце ўстановы адукацыі "Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры", доктар культуралагічных навук, прафесар
Супрановіч Ірына Юліянаўна - намеснік дырэктара навукальнай рабоце сярэдняй агульнаадукацыйнай школы №9 г.Жодзіна Мінскай вобласці

Яскевіч Яўдзія Станіславаўна - прарэктар навукальна-адукацыйнай установы Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта "Рэспубліканскі інстытут вы-

шэйшай школы", доктар філасофскіх навук, прафесар

У секцыю філалагічных дысцыплін увайшлі:

Андрэю Анатоль Мікалаевіч - прафесар кафедры тэорыі літаратуры Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, доктар філалагічных навук

Галіновіч Ганна Іванавна - настаўнік рускай мовы і літаратуры сярэдняй агульнаадукацыйнай школы №2 г.Стоўбы Мінскай вобласці

Градзецкая Алена Міхайлаўна - настаўнік беларускай мовы і літаратуры сярэдняй агульнаадукацыйнай школы №179 з харэаграфічным ўхілам г.Мінска

Лаўшук Сцяпан Сцяпанавіч - намеснік дырэктара па навуковай рабоце дзяржаўнай навуковай установы "Інстытут літаратуры імя Янкі Купалы Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі", доктар філалагічных навук, прафесар

Мушыніч Міхайла Іосіфавіч - загадчык аддзела гісторыі беларускай літаратуры дзяржаўнай навуковай установы "Інстытут літаратуры імя Янкі Купалы Нацыянальнай акадэміі нав

арміра-
ції да-
влялі і
ле пра-
прывед-
ддычна
можна
проста
дычнага
ім нічо-
ба што
акумен-

**ПАНЫДЗЕЛАК,
10 ЧЭРВЕНЯ
БЕЛАРУСКАЕ
ТЭЛЕБАЧАННЕ**

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.15 Навіны.
6.10, 7.10, 8.15 Добрай раніцы, Беларусь!
8.53 Выпускі экзамен па матэматыцы за курс базавай школы.
9.15 «Юрыдычная паліцыя».
10.05 Арсенвал.
10.45 Тэлебарометр.
11.00 «Сямейныя вузы».
12.20 «Славянскі базар у Віцебску-2001». В.Бранца.
13.05 «Апошні жулік». Камедыя.
14.10 Ражыёр тэатра і кіно Александр Карпай. мал.
14.30 Дак. сэрый «Блакітнае бядаючы». 1-я серыя.
15.20 Маст. фільм «Увага, чарпакі!».

16.40 Мультфільм «Майдаляр».
17.00 «Юрыдычная паліцыя».
18.25 Зона Ікс.
18.35 Камедыя «Балавыя ўдачы».
20.00 Галоўны пытанне.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.50 «Сямейныя вузы».
22.50 Стадзін.
23.35 Сэрый «Мужчынская работа».
0.20 Кіно спорт. Міжнародныя спаборніцтва па трохбор'ю.
ГРТ
8.00, 11.00 Навіны.
8.15 «Сямейныя вузы».
9.15 Што? Дзе? Калі? Фінал.
10.40 «Ералаш».
11.15 Дак. дэтэктыў. Апошняя спадчына ўгошчышча». Справа 2002 года.
11.45 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Туніса — зборная Бельгіі.
16.00 Вялікая мышца.
17.00 Вячэрнія навіны.

17.25 Чакай мяне.
18.20 Камедыя «Афрыканец».
20.00 Час.
20.05 «Слабасе званю».
21.25 Нездарожны расследаванне.
22.05 Чэмпіянат свету па футболе.
23.00 Навіны «Час».
23.30 Чэмпіянат свету па футболе.
РАСІЯ
8.00, 9.00, 16.30, 19.00 Весткі.
8.10 Мая сямя.
9.20 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Карэі — зборная ЗША.
14.20 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Партугаліі — зборная Польшы.
16.50 Сэрый «Сабры-4».
17.20 Весткі — Масква.
17.50 «Камісар Ракс». Тэлесерый.
18.50 Доброй ночы, малышы!
19.35 Весткі — Масква.
19.55 Дэзнік Чэмпіянату свету па футболе.
20.50 Дэтэктыў «Кобра. Чорная кроў». Частка 3-я.

21.45 Дарожны патруль.
22.00 Весткі — Падарбязнасці.
22.20 Весткі — Масква.
23.20 Камедыя «Даракі».
0.10 Дэзнік «Час».
КУЛЬТУРА
9.15 Магія кіно.
9.40 «Некалькі дзён аднаго года».
Маст. фільм.
11.40 «Кіно, яко гэтае дзеці!».
Мультфільм.
10.45 Тым часам.
11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Навіны культуры.
11.40 «Прыгоды Болека і Лёлека».
Мультфільм.
11.50 Разам з Фавалем.
12.05 «Цесныя вароты». Ефрасіня Тульская.
12.20 «Падарожжа ў часе». М. Горкі.
13.15 «Урокі рускай». І. А. Бунін.
«Цёмныя алеі». Чытае Ала Дзямідова.
13.30 «Будзёнкі». Тэлесерый.

14.30 Alma Mater.
15.10 «Казака пра цара Салтана».
15.25 «Надвор'е на заўтра».
16.05 «Цыгаты за жыццём». Уладзімір Януш.
16.35 «Тэрыторыя Ражаста».
Дак. фільм.
17.50 «Век Рускага музея».
Аўтарская праграма.
18.15 Сцягавар.
18.35 Дэзнік Міжнароднага конкурсу імя П. І. Чайкоўскага.
19.05 Іграючы лаўрэаты конкурсу імя П. І. Чайкоўскага.
19.30 «Ракс». Мультсерый.
19.55 «Тэатральная Расія». С. Мрожа.
«Шчэрава падзея».
Спектакль тэатра «Мадэрн».
22.10 «Царскае палеванне». Дак. фільм.
22.30 «Рэжысёр».
Аўтарская праграма Ю. Башмета.
23.25 «Начы палёт». Вядуць Андрэй Максімаў.
НТБ
7.00, 7.30, 9.00, 11.00, 13.00 Сёння.
7.10, 7.35 Раніца на НТБ.

7.50 Дэтэктыў «Сышчыкі».
9.20 Надвор'е на заўтра.
9.25 «Надвор'е на заўтра».
Парфенаў.
10.05 «Прычыны «Даміно»».
12.20 Крымінальная Расія.
13.35 «Ці не знікае апоўдні».
6-я серыя.
13.05 «Прычыны «Даміно»».
13.35 «Прычыны «Даміно»».
15.00, 22.20 Сёння.
15.30 Маст. фільм «Я вам больш не веру».
17.25 «Шчэрава прызнанне».
18.00, 21.00 «Сёння» з Пятром Марчанкам.
18.45 Сэрый «Чорны крумкач».
19.45 Сэрый «Па імені Барон...».
21.35 «Рэжысёр».
Практыка.
22.10 «Прычыны «Даміно»».
23.10 Трылер «За мяжой мажымата».
СТБ
6.00 Мінічына. Людзі, падзеі, факты.
6.35 «Віртуальны свет».

6.45 «Паўз райджэрс, ці Магутны райджэрс, ці».
7.10 Мультфільм «Свет Бобі».
«Вуш-пучуш». Інспектар Гаджэт.
8.30 «Арт-экспрэс». Культурнае жыццё сталіцы.
8.45 Камедыя «Божыя кароўкі».
11.00 «168 гадзін».
12.00 Навіны суветнай шоу-індустрыі.
12.30 Прынцэса Дзіяна: прадзівае гісторыя. Дак. фільм, 1-я серыя.
13.45 «Прычыны па запараванню-2».
14.50 Мультфільм.
16.05 «Паўз райджэрс, ці Магутны райджэрс, ці».
16.30 «24 гадзіны».
16.45 Мінічына. Людзі, падзеі, факты.
17.00 «Яго, цёмная страсць». Тэлеанала.
18.00 «Вядоўца».
18.30 «СТБ-спорт».
18.50 «Тэма дня».
19.00 «24 гадзіны».
19.15 «Добры вечар, малышы...»

19.30 «Портрэт у інтэр'еры».
19.45 «Добры дзень, доктар!».
20.00 «Еўропа — агульная спадчына».
20.20 «Арт-экспрэс».
20.35 Навіны СНД.
20.50 «Віртуальны свет».
21.00 Драма «Піць лёдкі п'ес».
23.10 «24 гадзіны».
23.25 Футбольны кур'ер.
0.00 Навіны музычны канал.
0.30 Музыка на СТБ.
В КАНАЛ
17.30 «Том і Джэры».
17.35 «Простая пытанне».
17.45 Сэрый «Масад».
18.30 Тэлемагазін.
18.45 Еўропа сёння.
19.00 «Арт-экспрэс».
20.45 «Вечарніца».
21.00 «Камон-тур» прадстаўляе.
21.15 Маст. фільм «Смяротная зброя».

**АЎТОРАК, 11 ЧЭРВЕНЯ
БЕЛАРУСКАЕ
ТЭЛЕБАЧАННЕ**

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.25 Навіны.
6.10, 7.10, 8.10 Добрай раніцы, Беларусь!
8.53 Выпускі экзамен па беларускай і рускай мовах за курс сярэдняй школы.
9.15 «Юрыдычная паліцыя».
10.05 «Навалінычныя камяні».
10.35 Стадзін.
11.00 «Сямейныя вузы».
12.20 Добры дзень, Беларусь!
13.10 Маст. фільм «Чалавек са звалі».
14.25 Дак. сэрый «Блакітнае бядаючы».
15.20 «Апошняя рэзервацыя».
Мультфільм.
15.45 «Навалінычныя камяні».
16.10 «Піць цудаў».
17.00 «Юрыдычная паліцыя».

18.25 Зона Ікс.
18.35 «Наша спадчына». Каралеўскі палац у г. Гродне.
18.50 «Віктар Шольхер». Маст. фільм.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.50 «Сямейныя вузы».
22.50 Спорт-кур'ер.
22.55 Планаэта «АРТ».
23.45 «Мужчынская работа».
ГРТ
8.00, 11.35 Навіны.
8.15 Чакай мяне (з сударэпакадамі).
9.10 «Ералаш».
9.20 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Даніі — зборная Францыі.
14.20 Чэмпіянат свету па футболе.
Зборная Марока — зборная Германіі.
15.20 «Апошняя рэзервацыя».
Мультфільм.
15.45 «Навалінычныя камяні».
16.10 «Піць цудаў».
17.00 «Юрыдычная паліцыя».

21.25 Лубінка. «Трохвугольнік Паўлюскага».
21.45 Дэтэктыў «Знайсці і аб'ясціць».
23.35 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Саудаўскай Аравіі — зборная Іранцаў.
РАСІЯ
8.00, 9.00, 16.30, 19.00 Весткі.
8.10 Мая сямя.
9.20 Дэтэктыў «Сышчыкі».
10.45 «Наша нінзя». Мультфільм.
10.45 «Сферы» з інжэнерам Іванавым.
11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Навіны культуры.
11.40 «Прыгоды Болека і Лёлека».
11.50 Разам з Фавалем.
12.05 «Агульны дом». «Песні Палесся». Дак. фільм.
12.20 «Што рабіць?». Праграма В. Трашчкова.
13.15 «Урокі рускай». І. А. Бунін.
«Цёмныя алеі». Чытае Ала Дзямідова.
13.30 «Будзёнкі». Тэлесерый.

14.00, 19.00 Весткі.
14.20 Камедыя «Пахвоўскае вароты».
16.55 «Па лязу каханні». Канцэрт Ірыны Алеравай.
19.25 Інтэрв'ю з першым Прэзідэнтам Расіі Б. М. Ельцыным.
19.45 Міхал Задарожны. «Навуковы трактат «Мя»».
21.15 Маст. фільм «Брат».
23.25 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Славеніі — зборная Парагвая.
1.35-2.28 Дэзнік Чэмпіянату свету па футболе.
Культура.
15.05 А. Цігарэлі. «Ханума».
Спектакль Акадэмічнага вясёлага драматычнага тэатра (1978 г.).
17.30 Сямаханства.
17.55 Расія музычная.
18.35 «Ганна Паўлава». Маст. фільм.

14.30 «Наўздада».
15.10 «Горас і Ціна». Тэлесерый.
15.35 «Лёбедзі Напрадвы».
Мультфільм.
16.00 «Російскі кур'ер».
16.35 «Рэжысёр».
16.55 «Прычыны «Даміно»».
17.40 Крымінальная Расія.
18.00 «Сёння» з Пятром Марчанкам.
18.45 Сэрый «Чорны крумкач».
19.45 «Па імені Барон...».
21.00 «Сёння» з Пятром Марчанкам.
21.35 «Рэжысёр».
21.55 «Рэжысёр».
22.10 «Прычыны «Даміно»».
22.35 «Начы палёт».
НТБ
7.00, 7.30, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00.

23.50 Сёння.
7.10, 7.35 Раніца на НТБ.
7.55 «Чорны крумкач».
9.25 «Увага: выхад!».
9.25 «Увага: выхад!».
10.20 «Катэрынае пытанне».
«Дваццатыя харомы».
11.20 Крыміналь.
11.35 «Ці не знікае апоўдні».
7-я серыя.
13.05 «Прычыны «Даміно»».
14.40 Крыміналь.
15.30 «Па імені Барон...».
16.35 Баявік «Брудная работа».
17.40 Крыміналь.
18.00 «Сёння» з Пятром Марчанкам.
18.45 Сэрый «Чорны крумкач».
19.45 «Па імені Барон...».
21.00 «Сёння» з Пятром Марчанкам.
21.35 «Рэжысёр».
21.55 «Рэжысёр».
22.10 Трылер «Смяротная нябесныя містар Фрост».

6.00 Мінічына. Людзі, падзеі, факты.
6.35 «Віртуальны свет».
6.60 «Добры вечар, малышы...».
6.30 Навіны СНД.
6.45 «Паўз райджэрс, ці Магутны райджэрс, ці».
7.10 Мультфільм.
8.30 «Портрэт у інтэр'еры».
8.45 Драма «Піць лёдкі п'ес».
11.00 «Тэма дня».
11.10 «СТБ-спорт».
11.30 «Сакратныя матэрыялы».
12.30 «Прынцэса Дзіяна: прадзівае гісторыя». 2-я серыя.
13.45 «Прычыны па запараванню-2».
13.30, 16.30, 19.00, 23.25 «24 гадзіны».
13.45 «Следства вядуць знікаці».
14.20 «10 гадзін».
14.50 Мультфільм.
16.05 «Паўз райджэрс, ці Магутны райджэрс, ці».
16.45 Мінічына. Людзі, падзеі, факты.
17.00 «Яго, цёмная страсць».
Тэлеанала.
18.00 «Вядоўца».

18.35 «СТБ-спорт».
18.50 «Тэма дня».
19.15 «Добры вечар, малышы...».
19.30 «Галасы зямлі май».
19.50 Навіны СНД.
20.05 «Віртуальны свет».
20.15 «Арт-экспрэс».
20.30 «Пакуль гарыць свечка...».
21.00 Рамантычная камедыя «Толкі».
23.40 Прыгоднікі баявік «Бандытэра».
1.50 Музыка на СТБ.
В КАНАЛ
17.30 Мультфільм «Він-Пук».
17.45 «Свавольнік».
18.15 «Шэрлак Холмс і доктар Ватсан».
18.30 «Аўтапанама».
20.45 «Вечарніца».
21.00 Гурман-клуб.
21.20 «Камон-тур» прадстаўляе.
21.30 Маст. фільм «Канчатковы аналіз».

**СЭРАДА, 12 ЧЭРВЕНЯ
БЕЛАРУСКАЕ
ТЭЛЕБАЧАННЕ**

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.25 Навіны.
6.10, 7.10, 8.10 Добрай раніцы, Беларусь!
8.53 Выпускі экзамен па беларускай і рускай мовах за курс сярэдняй школы.
9.15 «Юрыдычная паліцыя».
10.05 «Навалінычныя камяні».
10.35 Стадзін.
11.00 «Сямейныя вузы».
12.20 Добры дзень, Беларусь!
13.10 Маст. фільм «Чалавек са звалі».
14.25 Дак. сэрый «Блакітнае бядаючы».
15.20 «Апошняя рэзервацыя».
Мультфільм.
15.45 «Навалінычныя камяні».
16.10 «Піць цудаў».
17.00 «Юрыдычная паліцыя».

16.20 «5х5».
17.00 «Юрыдычная паліцыя».
18.25 Зона Ікс.
18.35 «Наша спадчына».
18.50 «Віктар Шольхер». Маст. фільм.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.50 «Сямейныя вузы».
22.50 Спорт-кур'ер.
23.00 Крымінальнае дасье.
23.45 Сэрый «Мужчынская работа».
ГРТ
8.00, 11.35 Навіны.
8.15 Чакай мяне (з сударэпакадамі).
9.10 «Ералаш».
9.20 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Даніі — зборная Францыі.
14.20 Чэмпіянат свету па футболе.
Зборная Марока — зборная Германіі.
15.20 «Апошняя рэзервацыя».
Мультфільм.
15.45 «Навалінычныя камяні».
16.10 «Піць цудаў».
17.00 «Юрыдычная паліцыя».

21.25 Лубінка. «Трохвугольнік Паўлюскага».
21.45 Дэтэктыў «Знайсці і аб'ясціць».
23.35 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Саудаўскай Аравіі — зборная Іранцаў.
РАСІЯ
8.00, 9.00, 16.30, 19.00 Весткі.
8.10 Мая сямя.
9.20 Дэтэктыў «Сышчыкі».
10.45 «Наша нінзя». Мультфільм.
10.45 «Сферы» з інжэнерам Іванавым.
11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Навіны культуры.
11.40 «Прыгоды Болека і Лёлека».
11.50 Разам з Фавалем.
12.05 «Агульны дом». «Песні Палесся». Дак. фільм.
12.20 «Што рабіць?». Праграма В. Трашчкова.
13.15 «Урокі рускай». І. А. Бунін.
«Цёмныя алеі». Чытае Ала Дзямідова.
13.30 «Будзёнкі». Тэлесерый.

14.00, 19.00 Весткі.
14.20 Камедыя «Пахвоўскае вароты».
16.55 «Па лязу каханні». Канцэрт Ірыны Алеравай.
19.25 Інтэрв'ю з першым Прэзідэнтам Расіі Б. М. Ельцыным.
19.45 Міхал Задарожны. «Навуковы трактат «Мя»».
21.15 Маст. фільм «Брат».
23.25 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Славеніі — зборная Парагвая.
1.35-2.28 Дэзнік Чэмпіянату свету па футболе.
Культура.
15.05 А. Цігарэлі. «Ханума».
Спектакль Акадэмічнага вясёлага драматычнага тэатра (1978 г.).
17.30 Сямаханства.
17.55 Расія музычная.
18.35 «Ганна Паўлава». Маст. фільм.

15.05 А. Цігарэлі. «Ханума».
Спектакль Акадэмічнага вясёлага драматычнага тэатра (1978 г.).
17.30 Сямаханства.
17.55 Расія музычная.
18.35 «Ганна Паўлава». Маст. фільм.
НТБ
7.00, 7.30, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00.

13.45 «Футбол і жанчыны — хто каго?».
Спецыяльныя праграмы «Прычыны «Даміно»».
15.30 Трылер. Касцюшкі, Будаўнік, Пятрасяў у канцэрта «Прычыны, летат».
18.00 «Сёння» з Пятром Марчанкам.
18.45 «Чорны крумкач».
19.45 «Па імені Барон...».
21.00 «Сёння» з Пятром Марчанкам.
21.30 Маст. фільм «Усход—Заход».
0.00-0.50 Трылер «Уваскрэсненне».

6.00 Мінічына. Людзі, падзеі, факты.
6.35 «Віртуальны свет».
6.60 «Добры вечар, малышы...».
6.30 Навіны СНД.
6.45 «Паўз райджэрс, ці Магутны райджэрс, ці».
7.10 Мультфільм.
8.30 «Портрэт у інтэр'еры».
8.45 Баявік «Супер».
11.00 «Тэма дня».
11.10 «СТБ-спорт».
11.30 «Сакратныя матэрыялы».
12.30 «Прынцэса Дзіяна: прадзівае гісторыя». 2-я серыя.
13.45 «Прычыны па запараванню-2».
13.30, 16.30, 19.00, 23.25 «24 гадзіны».
13.45 «Следства вядуць знікаці».
14.20 «10 гадзін».
14.50 Мультфільм.
16.05 «Паўз райджэрс, ці Магутны райджэрс, ці».
16.45 Мінічына. Людзі, падзеі, факты.
17.00 «Яго, цёмная страсць».
Тэлеанала.
18.00 «Вядоўца».

18.35 «СТБ-спорт».
18.50 «Тэма дня».
19.15 «Добры вечар, малышы...».
19.30 «Галасы зямлі май».
19.50 Навіны СНД.
20.05 «Віртуальны свет».
20.15 «Арт-экспрэс».
20.30 «Пакуль гарыць свечка...».
21.00 Рамантычная камедыя «Толкі».
23.40 Прыгоднікі баявік «Бандытэра».
1.50 Музыка на СТБ.
В КАНАЛ
17.30 Мультфільм «Він-Пук».
17.45 «Свавольнік».
18.15 «Шэрлак Холмс і доктар Ватсан».
18.30 «Аўтапанама».
20.45 «Вечарніца».
21.00 Гурман-клуб.
21.20 «Камон-тур» прадстаўляе.
21.30 Маст. фільм «Канчатковы аналіз».

**ЧАЦВЕР, 13 ЧЭРВЕНЯ
БЕЛАРУСКАЕ
ТЭЛЕБАЧАННЕ**

6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.25 Навіны.
6.10, 7.10, 8.10 Добрай раніцы, Беларусь!
8.53 Выпускі экзамен па беларускай і рускай мовах за курс сярэдняй школы.
9.15 «Юрыдычная паліцыя».
10.05 «Навалінычныя камяні».
10.35 Стадзін.
11.00 «Сямейныя вузы».
12.20 Добры дзень, Беларусь!
13.10 Маст. фільм «Чалавек са звалі».
14.25 Дак. сэрый «Блакітнае бядаючы».
15.20 «Апошняя рэзервацыя».
Мультфільм.
15.45 «Навалінычныя камяні».
16.10 «Піць цудаў».
17.00 «Юрыдычная паліцыя».

16.20 «5х5».
17.00 «Юрыдычная паліцыя».
18.25 Зона Ікс.
18.35 «Наша спадчына».
18.50 «Віктар Шольхер». Маст. фільм.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.50 «Сямейныя вузы».
22.50 Спорт-кур'ер.
23.00 Крымінальнае дасье.
23.45 Сэрый «Мужчынская работа».
ГРТ
8.00, 11.35 Навіны.
8.15 Чакай мяне (з сударэпакадамі).
9.10 «Ералаш».
9.20 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Даніі — зборная Францыі.
14.20 Чэмпіянат свету па футболе.
Зборная Марока — зборная Германіі.
15.20 «Апошняя рэзервацыя».
Мультфільм.
15.45 «Навалінычныя камяні».
16.10 «Піць цудаў».
17.00 «Юрыдычная паліцыя».

21.25 Лубінка. «Трохвугольнік Паўлюскага».
21.45 Дэтэктыў «Знайсці і аб'ясціць».
23.35 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Саудаўскай Аравіі — зборная Іранцаў.
РАСІЯ
8.00, 9.00, 16.30, 19.00 Весткі.
8.10 Мая сямя.
9.20 Дэтэктыў «Сышчыкі».
10.45 «Наша нінзя». Мультфільм.
10.45 «Сферы» з інжэнерам Іванавым.
11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Навіны культуры.
11.40 «Прыгоды Болека і Лёлека».
11.50 Разам з Фавалем.
12.05 «Агульны дом». «Песні Палесся». Дак. фільм.
12.20 «Што рабіць?». Праграма В. Трашчкова.
13.15 «Урокі рускай». І. А. Бунін.
«Цёмныя алеі». Чытае Ала Дзямідова.
13.30 «Будзёнкі». Тэлесерый.

14.00, 19.00 Весткі.
14.20 Камедыя «Пахвоўскае вароты».
16.55 «Па лязу каханні». Канцэрт Ірыны Алеравай.
19.25 Інтэрв'ю з першым Прэзідэнтам Расіі Б. М. Ельцыным.
19.45 Міхал Задарожны. «Навуковы трактат «Мя»».
21.15 Маст. фільм «Брат».
23.25 Футбол. Чэмпіянат свету. Зборная Славеніі — зборная Парагвая.
1.35-2.28 Дэзнік Чэмпіянату свету па футболе.
Культура.
15.05 А. Цігарэлі. «Ханума».
Спектакль Акадэмічнага вясёлага драматычнага тэатра (1978 г.).
17.30 Сямаханства.
17.55 Расія музычная.
18.35 «Ганна Паўлава». Маст. фільм.

15.05 А. Цігарэлі. «Ханума».
Спектакль Акадэмічнага вясёлага драматычнага тэатра (1978 г.).
17.30 Сямаханства.
17.55 Расія музычная.
18.35 «Ганна Паўлава». Маст. фільм.
НТБ
7.00, 7.30, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00.

13.45 «Футбол і жанчыны — хто каго?».
Спецыяльныя праграмы «Прычыны «Даміно»».
15.30 Трылер. Касцюшкі, Будаўнік, Пятрасяў у канцэрта «Прычыны, летат».
18.00 «Сёння» з Пятром Марчанкам.
18.45 «Чорны крумкач».
19.45 «Па імені Барон...».
21.00 «Сёння» з Пятром Марчанкам.
21.30 Маст. фільм «Усход—Заход».
0.00-0.50 Трылер «Уваскрэсненне».

6.00 Мінічына. Людзі, падзеі, факты.
6.35 «Віртуальны свет».
6.60 «Добры вечар, малышы...».
6.30 Навіны СНД.
6.45 «Паўз райджэрс, ці Магутны райджэрс, ці».
7.10 Мультфільм.
8.30 «Портрэт у інтэр'еры».
8.45 Баявік «Супер».
11.00 «Тэма дня».
11.10 «СТБ-спорт».
11.30 «Сакратныя матэрыялы».
12.30 «Прынцэса Дзіяна: прадзівае гісторыя». 2-я серыя.
13.45 «Прычыны па запараванню-2».
13.30, 16.30, 19.00, 23.25 «24 гадзіны».
13.45 «Следства вядуць знікаці».
14.20 «10 гадзін».
14.50 Мультфільм.
16.05 «Паўз райджэрс, ці Магутны райджэрс, ці».
16.45 Мінічына. Людзі, падзеі, факты.
17.00 «Яго, цёмная страсць».
Тэлеанала.
18.00 «Вядоўца».

18.35 «СТБ-спорт».
18.50 «Тэма дня».
19.15 «Добры вечар, малышы...».
19.30 «Галасы зямлі май».
19.50 Навіны СНД.
20.05 «Віртуальны свет».
20.15 «Арт-экспрэс».
20.30 «Пакуль гарыць свечка...».
21.00 Рамантычная камедыя «Толкі».
23.40 Прыгоднікі баявік «Бандытэра».
1.50 Музыка на СТБ.
В КАНАЛ
17.30 Мультфільм «Він-Пук».
17.45 «Свавольнік».
18.15 «Шэрлак Холмс і доктар Ватсан».
18.30 «Аўтапанама».
20.45 «Вечарніца».
21.00 Гурман-клуб.
21.20 «Камон-тур» прадстаўляе.
21.30 Маст. фільм «Канчатковы аналіз».